

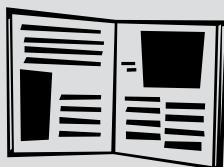

Gestalt NEWS Foundation

ΕΞΑΜΗΝΙΑΙΟ ΦΥΛΛΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ
& ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ GESTALT FOUNDATION • ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2004 • ΤΕΥΧΟΣ 1ο

► ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	2
► ΘΕΡΑΠΕΙΑ GESTALT & ΒΙΒΛΟΓΡΑΦΙΑ	2
► GESTALT ΣΤΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΧΩΡΟ	3
► ΣΤΟΚΧΟΛΜΗ 2001- ΠΡΑΓΑ 2004	4
► ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΑΓΑ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΜΙΑ ΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΙΣΡΑΗΛ	4
► 8ο ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ GESTALT	4-5
► ΣΤΙΓΜΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΠΡΑΓΑΣ	5
► ΕΙΔΑ ΣΤΟΝ ΥΠΝΟ ΜΟΥ ΟΤΙ ΗΖΩΗ ΕΙΝΑΙ ΧΑΡΑ	5
► Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ GESTALT FOUNDATION	6-7
► GESTALT ΚΑΙ ΠΑΙΔΙ	8
► ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ	8

Όσοι ενδιαφέρεστε να συμμετάσχετε σε επόμενα τεύχη, είστε καλοδεχούμενοι! Επικοινωνήστε με τη γραμματεία του Gestalt Foundation (τηλέφωνο: 2310-283588, 2107254010, email: gestaltf@otenet.gr, gestyd@hol.gr) και δηλώστε το ενδιαφέρον να συμμετάσχετε ή απλά για να μας πείτε τη γνώμη σας ή και τις ιδέες σας.

Μας ενδιαφέρει!

Καλωσόρισμα στον αναγνώστη!

Ειδικά αφιερωμένο για το Gestalt Foundation News!, το σημείωμα που ζητήσαμε από τον Harm Siemens για να «εγκαινιάσει» το 1ο μας τεύχος!

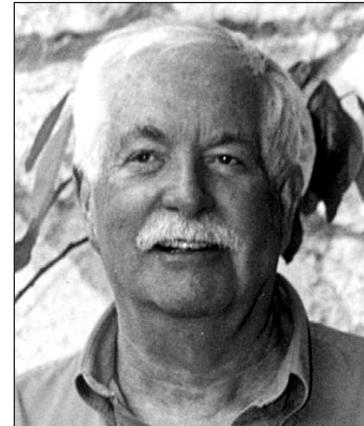
Αυτή είναι η πρώτη έκδοση του ενημερωτικού δελτίου που εκδίδεται από το ελληνικό Gestalt Foundation. Είναι μια συνεισφορά στο επάγγελμα του θεραπευτή Gestalt, καθώς εργάζεται σε διάφορα πεδία, όπως θεραπεία Gestalt, ψυχοθεραπεία γενικά, υγεία, εκπαίδευση και management. Το Gestalt Foundation της Ελλάδας είναι μία ελκυστική και μοντέρνα σχολή για την εκπαίδευση στην θεραπεία Gestalt. Η σχολή έχει εκπαιδευτές και εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις σε δύο πόλεις, στην Αθήνα και την Θεσσαλονίκη. Το Gestalt Foundation ιδρύθηκε το 1998 σαν μια απόντηση στην ανάγκη για ένα επαγγελματικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα Gestalt. Η σχολή αναπτύχθηκε ραγδαία μέσα από την αναζήτηση της δικής της ταυτότητας. Το Gestalt Foundation κέρδισε και κατάκτησε την θέση του στην ελληνική κοινότητα. Αυτό δεν συμβαίνει μόνο με την Ελλάδα, καθώς το Gestalt Foundation είναι επίσης ένας ενεργός συνεργάτης στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την θεραπεία Gestalt (EAGT).

Οι διδάσκοντες του Gestalt Foundation έχουν συμμετάσχει σε διάφορες διαδικασίες λήψης αποφάσεων για την πρόσδοτη θεραπείας Gestalt σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το Gestalt Foundation είναι πεπισμένο για την σημασία των ανταλλαγών εκπαιδευτών εντός της Ευρωπαϊκής κοινότητας. Πα-

ραδειγματική εφαρμογή βρίσκει το παραπάνω στην τακτική πρόσκληση εκπαιδευτών από άλλες χώρες να διδάξουν ψυχοθεραπεία Gestalt στην Ελλάδα.

Οι διδάσκοντες του Gestalt Foundation δραστηριοποιούνται επίσης ενεργά σε projects σε διάφορα πεδία με σκοπό την υποστήριξη των εργαζομένων στην υγεία, των δασκάλων και των managers στην διατήρηση μιας ζωντανής προοπτικής στην άσκηση του επαγγέλματός τους. Ο «ποιοτικός χρόνος» είναι ένας σημαντικός στόχος στην προσέγγιση του Gestalt Foundation. Εκπαιδευτές, εκπαιδευόμενοι και απόφοιτοι έχουν πλήρη συνειδηση του ρόλου τους σε μία ραγδαία μεταβαλλόμενη κοινωνία.

Είναι μεγάλη μου τιμή που ήμουν και παραμένω συνεργάτης του Gestalt Foundation στην συνχώρια αναπτυσσόμενη διαδικασία της εκπαίδευσης και της θεραπείας. Είμαι επίσης στην ευχάριστη θέ-

ση να σας προσκαλέσω να διαβάσετε και να απολαύσετε αυτό το ενημερωτικό δελτίο. Αυτό το δελτίο θα συνεχίσει να αντανακλά την μορφή και το περιεχόμενο των εργασιών του Gestalt Foundation.

Κλείνοντας θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου για την ανταλλαγή επαγγελματικής δουλειάς που ήταν ωφελημητή για όλους μας και με άφησε με ένα στενό κύκλο φίλων.

Harm Siemens, M.Sc.

Ο Harm Siemens είναι ένα από τα βασικά στελέχη του Gestalt Foundation, μόνιμος εκπαιδευτής τα τελευταία επτά χρόνια που μας βοήθησε και μας βοηθάει με την πολύτιμη παρουσία κι εμπειρία του στο χώρο της εκπαίδευσης ψυχοθεραπευτών.

Λίγα λόγια για τον Harm Siemens: M.Sc. Συμβουλευτικής Ψυχολογίας, πήρε τη βασική του εκπαίδευση για τη θεραπεία Gestalt στο Κέντρο Εκπαίδευσης των Polster & Polster (από τα διασημότερα εκπαιδευτικά κέντρα θεραπείας Gestalt), και εποπτεύτηκε για χρόνια από τον ίδιο τον Isadore From, έναν από τους θεμελιώτες της θεραπείας Gestalt. Ψυχοθεραπευτής, Εκπαιδευτής κι Επόπτης Gestalt σε πολλές χώρες της Ευρώπης (Ολλανδία, Ιταλία, Ρωσία, Τσεχία, Σκόπια, Ελλάδα), Υπεύθυνος του Εκπαίδευτικού Προγράμματος του Netherlands Gestalt Institute (Program Director) που εδρεύει στο Άμστερνταμ, από τα παλιότερα μέλη της E.A.G.T., έχει διακριθεί, εκτός των άλλων, για το έργο του βοηθώντας φορείς κι ομάδες υψηλού κινδύνου για HIV, AIDS στην Ινδία και την Ολλανδία, καθώς και για τη πρωθητηση της οικογενειακής θεραπείας στα σχολεία. Αναγνωρίζοντας την προσφορά του, τιμήθηκε από την ίδια τη βασιλισσα της Ολλανδίας με τον τίτλο του «Πιπότη» ("Knight in the order of Orange-Nassau").

Εκδοτικό σημείωμα

Kαι ναι! Το πρώτο τεύχος μας είναι έτοιμο! Μια ευχή διάρκειας περίπου δύο χρόνων, τη βλέπω τώρα να ολοκληρώνεται με κέφι και πολλές εξτρα ώρες απασχόλησης από όλη την εκδοτική ομάδα. Βρισκόμαστε στην αρχή και οι φιλοδοξίες μας είναι απεριόριστες: Θέλουμε να δούμε τα Gestalt News να εκφράζουν τις σκέψεις, τις ανησυχίες και τους προβληματισμούς μας, να γίνουν βήμα επικοινωνίας και διαλόγου, να γίνουν η φωνή μας.

Καλώς ήρθαμε και καλώς σας βρήκαμε!

Αυτό το «εφημεριδάκι» έχει σκοπό να διευκολύνει την επικοινωνία τόσο μεταξύ των μελών του Gestalt Foundation (εκπαιδευόμενοι, απόφοιτοι, εκπαιδευτές, φίλοι κτλ) όσο και μεταξύ του Gestalt Foundation με ανθρώπους που δεν είχαν την ευκαιρία να μας γνωρίσουν με άλλον τρόπο.

Σε αυτό το, αρχικά, εξαμηνιαίο φύλλο, φιλοδοξούμε να αναπτύξουμε έναν άλλον τρόπο επικοινωνίας, όχι τόσο άμεσο, αλλά περισσότερο προσβάσιμο και «συμπυκνωμένο». Έτσι εκτός από τα νέα του κέντρου μας, θα βρείτε και μια σειρά άλλες μόνιμες στήλες που θα ανταποκρίνονται στους τομείς εφαρμογής της Θεραπείας Gestalt, όπως Gestalt & Παιδί, Gestalt & Οργανισμό, αλλά και θεωρητικά κείμενα για ενημέρωση και δημιουργικό προβληματισμό.

Αποφασίσαμε να αφιερώσουμε το 1ο τεύχος σε ένα μεγάλο γεγονός για την ευρωπαϊκή κοινότητα Θεραπείας Gestalt, το 8ο πανευρωπαϊκό συνέδριο της E.A.G.T., στην Πράγα, τον Σεπτέμβριο του 2004, το οποίο γίνεται κάθε τρία χρόνια. Μέσα από αυτό το αφέρωμα μπορείτε να πληροφορηθείτε τόσο για τον Ευρωπαϊκό Σύλλογο για τη Θεραπεία Gestalt (European Association for Gestalt Therapy), όσο και για την ιστορία του Gestalt Foundation στην παράλληλη πορεία του με άλλα ευρωπαϊκά κέντρα εκπαίδευσης και ψυχοθεραπείας.

Ελπίζουμε πως αυτό θα είναι το πρώτο μιας σειράς ενδιαφερόντων τευχών τόσο για επαγγελματίες στο χώρο της Ψυχικής υγείας, όσο και για ανθρώπους που τους αρέσει να προβληματίζονται! Σας καλώ όλους με τον χρόνο και τη συμμετοχή σας να δημιουργήσουμε ένα τόπο προβληματισμού και ανταλλαγής απόψεων.

Ευχαριστώ όλους όσους με προσπάθεια και την καλή τους θέληση κάναμε αυτό το «φύλλο» πραγματικότητα.

Εύχομαι να το απολαύσετε!

Εκ μέρους της εκδοτικής ομάδας
Αντωνία Κωνσταντινίδου

Η Αντωνία Κωνσταντινίδου είναι Κοινωνική και Κλινική Ψυχολόγος (Α.Π.Θ.), Ψυχοθεραπεύτρια, Εκπαιδεύτρια και Επόπτρια Gestalt. Είναι συνιδρύτρια του Gestalt Foundation κι από τα μόνιμα μέλη του εκπαιδευτικού προγράμματος. Ζει κι εργάζεται στη Θεσσαλονίκη όπου ασκεί το επαγγελμά της ιδιωτικά από το 1996 έως σήμερα.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΓΚΕΣΤΑΛΤ & ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σε αυτήν τη στήλη, φιλοδοξούμε να εγκανιάσουμε έναν χώρο συζήτησης και προβληματισμού. Στελτε μας το σχολιασμό σας από ένα θεωρητικό κείμενο (βιβλίο, άρθρο) για τη Θεραπεία Gestalt που σας έκανε εντύπωση, και μοιραστείτε το μαζί μας!

Για αρχή, επιλέξαμε τον σχολιασμό της εισαγωγής του βιβλίου «Gestalt Therapy: Excitement and Growth in the Human Personality» των Perls, Hefferline & Goodman (1951, London, Souvenir Press) μιας και θεωρείται από τα σημαντικότερα βιβλία της Θεραπείας Gestalt (το παραπούκλι του είναι «η βίβλος»!), ίσως με την ελπίδα να πρωθήσουμε την ανάγνωσή του!

Tο βιβλίο των F. Perls, R. Hefferline και P. Goodman, "Θεραπεία Γκεστάλτ: Ενθουσιασμός και Ανάπτυξη της Προσωπικότητας" ξεκίνησε σαν ένα χειρόγραφο, γραμμένο από τον F. Perls. Ο P. Goodman ανέπτυξε και επεξεργάστηκε περαιτέρω το υλικό (τόμος II) ενώ η πρακτική του εφαρμογή έγινε από τον R. Hefferline (τόμος I). Αποτελεί λοιπόν το αποτέλεσμα της συνεργασίας τριών συγγραφέων. Στην εισαγωγή του βιβλίου, οι συγγραφείς παραθέτουν, σε γενικές γραμμές, τη φιλοσοφία και τις πηγές της θεραπευτικής προσέγγισης που διαπραγματεύονται στο βιβλίο τους, ορίζουν τις κεντρικές έννοιες που διαπερνούν τη θεωρία της Γκεστάλτ, καθώς και την εφαρμογή τους στην κλινική πράξη. Αναφέρονται επίσης και στις επιρροές που έχουν δεχτεί από άλλες ψυχοθεραπευτικές προσέγγισεις αλλά με ένα κριτικό βλέμμα.

Ο σκοπός τους είναι να αναπτύξουν μια θεωρία και μια μέθοδο η οποία να επεκτείνει τα όρια και τις δυνατότητες εφαρμογής της ψυχοθεραπείας. Βασιζόμενοι στις αρχές της Ψυχολογίας της Μορφής και στη δουλειά των Wertheimer, Kohler, Lewin, επιχειρούν να θέσουν τις βάσεις για μια ολοκληρωμένη περιγραφή της εφαρμογής των αρχών της Γκεστάλτ στην ψυχοθεραπεία, καθώς, όπως λένε, είναι η μοναδική θεωρία η οποία επαρκώς και με συνέπεια καλύπτει την κατανόηση της ψυχολογίας και των διαταραχών της,

Στην εισαγωγή του βιβλίου ο αναγνώστης έρχεται ήδη αντιμέτωπος με ένα παράδοξο καθήκον: για να κατανοήσει το βιβλίο, θα πρέπει να κατέχει τη φιλοσοφία της Γκεστάλτ, και για να την αποκτήσει, θα πρέπει να κατανοήσει το βιβλίο. Το πρόβλημα έρχεται να λύσει η ίδια η φιλοσοφία της Γκεστάλτ καθώς αυτή αποτελεί την έκφραση της αυθεντικής, απαλλαγμένης από διαστρεβλώσεις, ψυστήκης προσέγγισης στη ζωή δηλ, στις ανθρώπινες σκέψεις, πράξεις και συναισθήματα.

Ο δυσμός που διακρίνει σήμερα τη ζωή μας και μας κάνει να σκεφτόμαστε με όρους αντιθέτων : καλό - κακό, σώμα - μυαλό, βρεφικό- ενήλικο, είναι αποτέλεσμα του τρόπου με τον οποίο έχουμε μεγαλώσει και των αξιών με τις οποίες έχουμε ανατραφεί. Η φιλοσοφία της Γκεστάλτ μιλάει στην ουσία για τη λύση αυτής της παγιωμένης διάσοχισης, για την ενοποίηση των αντιθέτων σε ένα νέο σύνολο.

Το ενδιαφέρον μετακινείται από την ψυχαναλυτική

διερεύνηση του ασυνειδήτου, στη λειτουργία και τα προβλήματα της επίγνωσης.

"Η επίγνωση χαρακτηρίζεται από επαφή, αίσθηση, διέγερση και σχηματισμό μορφής. Η ικανοποιητική λειτουργία της διέπει την φυσιολογική ψυχολογία' οποιαδήποτε διαταραχή της αποτελεί αντικείμενο της ψυχοπαθολογίας.

Η επαφή, είναι δυνατό να υφίσταται και χωρίς την επίγνωση, αλλά για την επίγνωση η επαφή είναι απαραίτητη προϋπόθεση. Το κρίσιμο ερώτημα είναι: με τι είναι κάποιος σε επαφή; Ο θεατής ενός πίνακα μοντέρνας τέχνης μπορεί να πιστεύει ότι είναι σε επαφή με την εικόνα ενώ στην πραγματικότητα είναι σε επαφή με τον κριτικό τέχνης της αγαπημένης του εφημερίδας.

Η αίσθηση καθορίζει τη φύση της επίγνωσης, αν είναι μακρινή (π.χ. άκουσμα), κοντινή (π.χ. αφή) ή μέσα από το δέρμα (ιδιοδεκτική). Στον τελευταίο όρο συμπεριλαμβάνεται η αίσθηση των ονείρων και των σκέψεων.

Η διέγερση, γλωσσολογικά, φαίνεται ένας καλός όρος. Περιλαμβάνει την σωματική διέγερση καθώς επίσης και τα αδιαφοροποίητα συναισθήματα. Περιλαμβάνει την φρούδικη έννοια της κάθεξης, και μας δίνει τη βάση για μια απλή θεωρία του άγχους.

Ο σχηματισμός της μορφής συνοδεύει πάντα την επίγνωση. Δεν βλέπουμε ποτέ τρία απομονωμένα σημεία, φτιάχνουμε μ' αυτά ένα τρίγωνο. Ο σχηματισμός μιας ολοκληρωμένης και κατανοητής μορφής είναι η κατάσταση της διανοητικής υγείας και της ανάπτυξης. Μόνον οι ολοκληρωμένες μορφές μπορούν να οργανωθούν σε μια ενότητα που λειτουργεί αυτόνομα στον οργανισμό. Κάθε ανολοκλήρωτη μορφή αντιπροσωπεύει μια " μιστοτελειωμένη υπόθεση" η οποία κραυγάζει για προσοχή και παρεμποδίζει το σχηματισμό κάθε καινούργιας, ζωτικής μορφής. Αντί για ανάπτυξη και εξέλιξη, βρισκόμαστε αντιμέτωποι με την στασιμότητα και την παλινδρόμηση."

Στο παραπάνω απόσπασμα βρίσκουμε μια ολοκληρωμένη περιγραφή των στοιχείων εκείνων που συνιστούν την επίγνωση, το βασικό εργαλείο που χρησιμοποιεί ο Γκεστάλτ θεραπευτής για να βοηθήσει τον πελάτη του να φτάσει στον εαυτό του. Το επόμενο κεντρικό σημείο που εστιάζει είναι η σχέση της μορφής με το φόντο. Η μορφή συναντάται πάντα σε συνάρτηση με το πλαίσιο, το φόντο μέσα από το οποίο αναδύεται και μέσα από αυτό σηματοδοτείται. Στην υγιή κατάσταση, η σχέση ανάμεσα στη μορφή και το φόντο είναι μια διαδικασία διαφράγματος και λογικής ανάδυσης και υποχώρησης: προσοχή, συγκέντρωση, ενδιαφέρον, φροντίδα, ενθουσιασμός και ευγένεια είναι τα στοιχεία εκείνα που χαρακτηρίζουν την υγιή σχηματισμό της μορφής και του φόντου ενώ σύγχυση, βαρεμάρα, καταναγκασμός, καθηλώσεις, άγχος, αμνησία, απραξία και υπερευαισθησία υποδηλώνουν διαταραχές σ' αυτό τον κύκλο.

Συνέχεια στη σελίδα 3

Της Ξενίας Κακαβίτσα

Σ' αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν:

- SIEMENS HARM • ΓΙΑΜΑΡΕΛΟΥ ΓΙΑΝΝΑ • ΚΑΝΑΒΙΤΣΑ ΞΕΝΙΑ • ΚΑΡΑΓΑΝΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ
- ΚΙΛΕΤΣΗ ΕΙΡΗΝΗ • ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ ΑΝΤΩΝΙΑ • ΛΑΒΡΑΝΟΣ ΣΠΥΡΟΣ • ΜΑΥΡΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ
- ΜΠΑΛΛΙΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ • ΦΑΡΜΑΚΗ ΜΑΡΙΑ • ΧΑΤΖΗΛΑΚΟΥ ΚΑΤΙΑ
- Ευχαριστούμε τη Μαρίνα Βαμβακά για τη στοιχειοθεσία, την υπομονή και την προθυμία της!
- Επίσης, ευχαριστούμε τη Χριστίνα Ευθυμίου για τη μετάφραση των κειμένων στα αγγλικά, καθώς και τη βοήθεια τους στη μετάφραση των Άλκηστις Καυκοπούλου και Ξενίας Κακαβίτσα!
- Εκτύπωση: Ι+δ - Φον Κοζάνη 37 - Κοζάνη 50100 - Τηλ. 2461038417

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΓΚΕΣΤΑΛΤ & ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Συνέχεια από τη σελ. 2

Στη νεύρωση και πολύ περισσότερο στην ψύχωση, η ελαστικότητα του σχηματισμού της μορφής και του φόντου είναι διαταραγμένη. Πολύ συχνά συναντάμε είτε ακαμψία (καθήλωση) είτε απουσία σχηματισμού μορφής (απώθηση). Και τα δύο παρεμποδίζουν το συνήθη σχηματισμό μιας επαρκούς μορφής.

Οι συγγραφείς αντιμετωπίζουν με κριτικό βλέμμα τις ήδη υπάρχουσες θεραπευτικές προσεγγίσεις. Χρησιμοποιούν όρους της Ψυχανάλυσης όπως Υπεργά, απώθηση, ενδοβολή, προβολή, διαφωνούν όμως με την πρακτική εφαρμογή της, την οποία θεωρούν στην ουσία ανεφάρμοστη και αναποτελεσματική. Η απαίτηση του ψυχαναλυτή από τον πελάτη του να χαλαρώσει, να μη λογοκρίνει και να μην αμύνεται, προκειμένου να επιτευχθεί το θεραπευτικό έργο, έρχεται σε σύγκρουση με αυτό που ο θεραπευόμενος ξέρει ήδη πολύ καλά να κάνει, έχει ξεχάσει πώς να μην το κάνει και είναι απρόθυμος να το εγκαταλείψει.

Όσον αφορά την Κυβερνητική και την Οργανική θεωρία του Reich, η βασική ένσταση των συγγραφέων είναι ότι πρεσβεύουν, στην καλύτερη περίπτωση, τη μισή αλήθεια, καθώς ασχολούνται με τον οργανισμό σε απομόνωση και όχι σε δημιουργική επαφή με το περιβάλλον. Αναγνωρίζουν ωστόσο τη συμβολή του Reich στο γεγονός ότι κατέφερε με τη θεωρία του για την κινητική θωράκιση να κάνει συγκεκριμένη και απτή την έννοια της απώθησης και μετακίνησης το ενδιαφέρον από την επαναφορά του απωθημένου στην αναδιοργάνωση των δυνάμεων που ασκούν την απώθηση. Εισάγει μια οπτική και έναν τρόπο δουλειάς που βρίσκεται πολύ κοντά στη φιλοσοφία και την πρακτική της Γκεστάλτ. Δεν πιστεύουν ωστόσο, ότι για την ανάκαμψη του εαυτού αρκεί μια απλή λύση της θωράκισης του χαρακτήρα. Η θωράκιση είναι ένας από τους τρόπους που ο θεραπευόμενος αναστέλλει τις ανάγκες του, όταν όμως αυτή η αναστολή αίρεται χωρίς να συνοδεύεται από την επίγνωση, δηλ. την επαφή, την αίσθηση, τη διεγερση και το σχηματισμό της μορφής, δεν μπορούμε να μιλάμε για την ανάδυση του πραγματικού εαυτού.

Τέλος, στην αναφορά τους στο συμπεριφορισμό, δέχονται ότι το μιαλό αποτελεί ένα σύνολο συνδέσεων ότι η συμπεριφορά και η σκέψη αποτελούνται από αντανακλαστικά. Η δημιουργική δραστηριότητα, όμως, του οργανισμού εξηγείται με βάση τις συνδέσεις, τα αντανακλαστικά και άλλους αυτοματισμούς τόσο λίγο, όσο και ο στρατηγικός σχεδιασμός και η οργάνωση ενός πολέμου μπορεί να εξηγηθεί με βάση τον αυτοματισμό του πειθαρχημένου στρατώτη. Η αίσθηση και η κίνηση είναι δραστηριότητες που βγαίνουν προς τα έξω, όχι μηχανικές αντιδράσεις, κάθε φορά

που ο οργανισμός έρχεται αντιμέτωπος με νέες συνθήκες. Το αισθητηριακό σύστημα του προσανατολισμού και το κινητικό σύστημα του χειρισμού, λειτουργούν ανεξάρτητα, ως αντανακλαστικά μόνο στα κατώτερα στρώματα τα οποία είναι πλήρως αυτοματοποιημένα και δεν απαιτείται επίγνωση.

Η πρόταση της Γκεστάλτ για τη θεραπεία, χρησιμοποιεί τις έννοιες της επίγνωσης και της εναλλαγής μορφής και φόντο τόσο για να κατανοήσει όσο και για να παρέμβει θεραπευτικά. Σε ένα προηγούμενο βιβλίο (F. Perls: Εγώ, Πείνα και Επιθετικότητα) αναπτύσσεται η παρακάτω θεωρία. Στον αγώνα για επιβίωση, η ανάγκη που κυριαρχεί γίνεται η μορφή και οργανώνει τη συμπεριφορά του απόμου μέχρις ότου η ανάγκη του να ικανοποιηθεί, οπότε και επιστρέφει στο φόντο (προσωρινή ισορροπία) για να κανεί χώρο στην επόμενη πιο σημαντική τώρα ανάγκη. Στον υγιή οργανισμό, αυτή η εναλλαγή της κυριαρχίας παρέχει τις καλύτερες πιθανότητες για επιβίωση. Στην κοινωνία μας, τέτοιες κυριαρχεις ανάγκες, για παράδειγμα οι θητικές αξίες κ.λ.π. γίνονται συχνά χρόνιες και παρεμβαίνουν στην ευαίσθητη αυτορύθμιση του ανθρώπινου οργανισμού. Για ένα νευρωτικό, η κυριαρχητική του, για να μπορέσει να επιβίωσει, είναι να αμύνεται, να είναι σε ένταση, να λογοκρίνει κ.ο.κ. Αντί λοιπόν να προσπαθούμε να σπάσουμε αυτή την άμυνα, προκειμένου να ανασύρουμε υλικό από το υποσυνείδητο, δουλεύουμε στην επιφάνεια. Το πρόβλημα είναι ότι ο πελάτης (και πολλές φορές και ο ίδιος ο θεραπευτής) θεωρούν αυτή την επιφάνεια δεδομένη. Ο τρόπος με τον οποίο ο πελάτης μιλάει, αναπνέει, κινείται, λογοκρίνει, περιφρονεί, αιτιολογεί, κ.λ.π. - είναι γι' αυτόν ολοφάνερα, εγκατεστημένα και φυσικά. Στην πραγματικότητα, όμως, αποτελούν έκφραση της κυριαρχητικής ανάγκης του, που μπορεί να είναι, για παράδειγμα, να θριαμβεύει, να είναι καλός και να εντυπωσιάζει. Ακριβώς σ' αυτό το ολοφάνερο, βρίσκουμε την μιστελειωμένη προσωπικότητα. Και μόνον όταν αντιμετωπίσουμε αυτό το ολοφάνερο, όταν λιώσουμε τα απολιθώματα, όταν ξεχωρίσουμε την απλή πολυλογία από το πραγματικό ενδιαφέρον, το απαρχαιωμένο από το δημιουργικό, μόνο τότε μπορεί ο πελάτης να ανακτήσει τη ζωντάνια που προσφέρει μια ελαστική σχέση ανάμεσα στη μορφή και το φόντο. Σ' αυτή τη διαδικασία της ανάπτυξης και της ωρίμανσης, ο πελάτης βιώνει και αναπτύσσει τον "εαυτό" του, ενώ εμείς προσπαθούμε να του δείξουμε πώς να φτάνει σ' αυτόν τον εαυτό με τα μέσα που έχει στη διάθεσή του: το ποσό της επίγνωσης που αποκτά μέσα από βιωματικές καταστάσεις.

Προκειμένου να το επιτύχουμε αυτό, αλλάζουμε τον τρόπο θεωρησης της

θεραπευτικής συνθήκης, γνωρίζοντας ότι κάθε προσέγγιση που δεν χαρακτηρίζεται από δογματισμό βασίζεται πάνω στη μεθόδο της δοκιμής και πλάνης. Μ' αυτό τον τρόπο το κλινικό γίνεται μια βιωματική συνθήκη. Αντί να εγείρουμε εμφανείς ή και συγκαλυμμένες απαιτήσεις στον ασθενή - συγκροτήσου, ή: πρέπει να χαλαρώσεις, ή: μη λογοκρίνεις, ή: είσαι απαράδεκτος, έχεις αντιστάσεις, ή: είσαι απλά νεκρός - αντιλαμβανόμαστε ότι παρόμοιες απαιτήσεις θα επιδείνωνταν τις δυσκολίες του και θα τον έκαναν ακόμα πιο νευρωτικό, θα τον έφερναν ως τη απόγνωση. Προτείνουμε σταδιακά πειράματα, τα οποία - και αυτό είναι υψηστης σημασίας - δεν είναι καθήκοντα τα οποία θα πρέπει να εκτελέσει. Ρωτάμε ανοιχτά: τι συμβαίνει αν δοκιμάσεις επαναλαμβανόμενα αυτό ή εκείνο; Με αυτή τη μεθόδο φέρνουμε στη επιφάνεια τις δυσκολίες του ασθενή. Όχι το καθήκον, αλλά αυτό που παρεμποδίζει την επιτυχή ολοκλήρωσή του, γίνεται το επίκεντρο της δουλειάς μας. Με φρούδικος όρους, πρώτα εκλύουμε τις αντιστάσεις και μετά δουλεύουμε πάνω σ' αυτές.

Όπως αναφέρθηκε στην αρχή, το βιβλίο "Θεραπεία Γκεστάλτ: Ενθουσιασμός και Ανάπτυξη της Προσωπικότητας" χωρίζεται σε δύο μέρη, ένα πρακτικό και ένα θεωρητικό. Ο αναγνώστης ενθαρρύνεται να ξεκινήσει από το πρώτο, το πρακτικό μέρος και να προσπαθήσει να κάνει τα πειράματα που του προτείνουν όσο πιο ευσυνείδητα μπορεί. Αυτό στο οποίο αποσκοπεί το βιβλίο είναι να προσφέρει ένα συστηματικό πρόγραμμα για την προσωπική ανάπτυξη και ολοκλήρωση. Μετά από την πρώτη αυτή επαφή μπορεί να αρχίσει μια συστηματική επεξεργασία και αφομοίωση του θεωρητικού μέρους.

Πενήντα τρία χρόνια μετά την πρώτη του κυκλοφορία στην Αμερική, το βιβλίο των F. Perls, R. Hefferline και P. Goodman, "Θεραπεία Γκεστάλτ: Ενθουσιασμός και Ανάπτυξη της Προσωπικότητας" θεωρείται ένα θεμελιώδες έργο. Αποτελεί μια συστηματική παρουσίαση τόσο των πρακτικών και όσο και της θεωρητικής περιοχής των συγκρουόμενων μέσα στους οργανισμούς, η προβληματική εσωτερική επικοινωνία, η ομαδική δουλειά και τα θέματα ηγεσίας.

Οι σύμβουλοι που ασχολούνται είναι στην πλειοψηφία τους και θεραπεύτες. Αυτό φάνηκε και στο Συνέδριο της Πράγας. Χρειάζεται όμως μια ιδιαίτερη εκπαίδευση για να μπορέσουν να ανταποκριθούν σε αυτό το έργο.

Σχετική συζήτηση γύρω από το θέμα της εκπαίδευσης έχει ξεκινήσει από μία ομάδα εργασίας της E.A.G.T. στην οποία μετέχουμε και εμείς.

Επίσης στην Πράγα συστήθηκε για

πρώτη φορά μία ομάδα συναδέλφων από όλη την Ευρώπη που ασχολούνται επαγγελματικά με τους οργανισμούς και τις επιχειρήσεις, ο αριθμός των οποίων φτάνει στα 30 άτομα. Το σύγουρο είναι ότι στο επόμενο συνέδριο στην Ελλάδα ο τομέας Gestalt in Organizations θα έχει σημαντική παρουσία και μεγάλο ενδιαφέρον.

Μετάφραση, Σχολιασμός:
Ξένια Καναβίτσα

Gestalt ΣΤΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΧΩΡΟ

Μια σημαντική κι ολοένα αυξανόμενη σε Ευρώπη και Αμερική εφαρμογή της θεωρίας Gestalt είναι αυτή σε επιχειρήσεις κι οργανισμούς. Αυτό είναι ένα αρχικό, εισαγωγικό σημείωμα προς γνώση και πληροφόρηση!

Gestalt in Organizations

Του Σπύρου Λαβράνου

Η προσέγγιση Gestalt σε δημόσιους κοινωφελείς οργανισμούς και εμπορικές επιχειρήσεις άρχισε να εφαρμόζεται στις Η.Π.Α. από την δεκαετία του 60. Σήμερα 40 χρόνια μετά τόσο στην Αμερική όσο και στην Ευρώπη αποτελεί ένα ισχυρό εργαλείο για την αποτελεσματική απόδοση και τη λειτουργία των κοινωφελών οργανισμών και των μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων.

Τα θέματα με τα οποία γίνεται η αρχική προσέγγιση για βοήθεια από τους οργανισμούς είναι κυρίως η ανάγκη αλλαγών και αντίσταση σε αυτές, η ύπαρξη συγκρουόμενων μέσα στους οργανισμούς, η προβληματική εσωτερική επικοινωνία, η ομαδική δουλειά και τα θέματα ηγεσίας.

Οι σύμβουλοι που ασχολούνται είναι στην πλειοψηφία τους και θεραπεύτες. Αυτό φάνηκε και στο Συνέδριο της Πράγας. Χρειάζεται όμως μια ιδιαίτερη εκπαίδευση για να μπορέσουν να ανταποκριθούν σε αυτό το έργο.

Σχετική συζήτηση γύρω από το θέμα της εκπαίδευσης έχει ξεκινήσει από μία ομάδα εργασίας της E.A.G.T. στην οποία μετέχουμε και εμείς.

Επίσης στην Πράγα συστήθηκε για πρώτη φορά μία ομάδα συναδέλφων από όλη την Ευρώπη που ασχολούνται επαγγελματικά με τους οργανισμούς και τις επιχειρήσεις, ο αριθμός των οποίων φτάνει στα 30 άτομα. Το σύγουρο είναι ότι στο επόμενο συνέδριο στην Ελλάδα ο τομέας Gestalt in Organizations θα έχει σημαντική παρουσία και μεγάλο ενδιαφέρον.

Λίγα λόγια για την Ξένια Καναβίτσα:
Μέλος του ελληνικού πυρήνα για την εφαρμογή της θεωρίας Gestalt στον εργασιακό χώρο... Εργάζεται σαν σύμβουλος επιχειρήσεων σε ελληνικές και ξένες επιχειρήσεις πάνω από δέκα χρόνια. Το κύριο ενδιαφέρον του είναι να γνωρίζεται ιδιωτικά στη Λάρισα ως ψυχοθεραπεύτρια και είναι μια από τις θεραπεύτριες - συνεργάτιδες του Gestalt Foundation.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΠΡΑΓΑ

ΣΤΟΚΧΟΛΜΗ 2001 - ΠΡΑΓΑ 2004

Της Ειρήνης Κιλέστα

εκπιώντας να γράψω την εμπειρία μου για τα δύο συνέδρια της E.A.G.T. γυρνώντας αρκετά πίσω στο Σεπτέμβρη του 2001.

Μόλις ολοκλήρωσα την εκπαίδευση μου στη ψυχοθεραπεία gestalt και έκανα τα πρώτα μου βήματα ως θεραπεύτρια, όταν έμαθα για το 7ο πανευρωπαϊκό συνέδριο που επρόκειτο να πραγματοποιηθεί στη Στοκχόλμη. Η μέρχι τότε εμπειρία μου αφορούσε σε πανελλήνια συνέδρια gestalt θεραπευτών, κυρίως στα πλαίσια της εκπαίδευσής μου και η ίδια ενός συνεδρίου με επαγγελματίες του χώρου από όλη την Ευρώπη και την Αμερική ήταν για μένα πραγματική πρόκληση. Η ψυχοθεραπεία gestalt δεν είναι ευρέως γνωστή στην Ελλάδα με τον τρόπο τουλάχιστον που την κατέχουμε ως θεραπευτές και έτσι οι αναρωτόμουν τι κατάσταση επικρατεί σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη, τι εκπαίδευση ακολουθούν, αν είναι ικανοποιητική η επαγγελματική αποκατάσταση των θεραπευτών gestalt, τι έρευνες έχουν γίνει και τι αναρωτίσματα γίνονται στην επαγγελματική γνώση και ποιοι φορείς αναλαμβάνουν την υλοποίηση.

Μαζί με την περιέργεια μου μεγάλωνε και ο ενθουσιασμός μου και δε σας κρύψω, η αγωνία μου. Η ελληνική συμμετοχή απαριθμούσε λιγότερα από δέκα άτομα στο σύνολό της και μου φάνηκε να αποτελούμε μια μικρή κούκιδα ανάμεσα στις πολυπληθείς συμμετοχές των άλλων κρατών. Σχεδόν κανένας δε γνώριζε ότι υπάρχει ελληνική Gestalt και φυσικά κανείς δε φανταζόταν το επίπεδο της εκπαίδευσης των ελλήνων θεραπευτών. Ομολογώ πως ούτε εγώ το φανταζόμουν! Αυθινάστηκα όταν συνειδητοποίησα ότι κάποιες από τις διαλέξεις και τα workshops που παρακολούθησα δεν είχαν να μου δώσουν τίποτα περισσότερο από αυτό που ήδη γνωρίζα και σε όσα ήταν πολύ καινούρια και διαφορετικά από όσα κατείχα, μπορούσα να «σταθώ» ικανοποιητικά. Έτσι η αγωνία μου άρχισε να καταλαγάζει και να δίνει τη θέση της στη χαρά και την ικανοποίηση όταν άκουγα τους ξένους συναδέλφους να ρωτούν εκπληκτοί πού έχουμε εκπαίδευτες και πόσα χρόνια υπάρχουν gestalt στην Ελλάδα.

Συνειδητοποίησα επίσης, πώς στη Σουηδία τουλάχιστον, η προσέγγιση gestalt εφαρμόζεται κατά κόρον στον τομέα της υγείας και όχι μόνο της ψυχικής, καθώς επίσης και σε πολλούς οργανισμούς και επιχειρήσεις. Απογοητεύτηκα αναλογιζόμενη την ελληνική πραγματικότητα και σκέφτηκα ότι πριν χρόνια το ίδιο επικρατούσε και σε άλλες χώρες και ότι τα πράγματα εξελίσσονταν.

Φεύγοντας από το 7ο πανευρωπαϊκό συνέδριο είχα πια μια εικόνα της gestalt στην Ευρώπη, είχα έρθει σε επαφή με όλο αυτό το δίκτυο που υπάρχει ανάμεσα σε διαφορετικές χώρες και που συνεργάζεται για την επιτευξη κοινών στόχων. Ενοιώθαν ήδη ότι ανήκω σε κάτι μεγαλύτερο. Σ' αυτό το συνέδριο ήταν που προέκυψε και η ανάγκη για τη σύσταση ενός πανελλήνιου φορέα ψυχοθεραπείας gestalt, κάπι που προσπαθούν όλα τα κράτη μέλη της E.A.G.T. να αποκήπησουν. Έφυγα έχοντας στις αποσκευές μου την ελπίδα ότι την επόμενη φορά, σε τρία χρόνια δηλαδή, η ελληνική συμμετοχή θα είναι μεγαλύτερη και το έργο της gestalt στην Ελλάδα πιο γνωστό.

Τώρα, τρία χρόνια μετά και αφού πραγματοποιήθηκε και το 8ο πανευρωπαϊκό συνέδριο στην Πράγα, η ελπίδα μου έγινε πραγματικότητα και κάτι πολύ παραπάνω. Ο αριθμός των συμμετεχόντων πολλαπλασιάστηκε, η παρουσία των Ελλήνων συναδέλφων άφησε ακόμη καλύτερες εντυπώσεις και η «Ελληνική Εταιρία Ψυχοθεραπείας GESTALT», είναι γεγονός. Η πορεία και η εξέλιξη της εκπαίδευσης και της ενημέρωσης μας, η πορεία και η εξέλιξη του καθένα μας έχει άμεσα αποτέλεσμα και μας καθιστά ικανούς και υπεύθυνους για όσα ελπίζουμε να καταφέρουμε στο μέλλον, μας καθιστά ικανούς και υπεύθυνους για την υλοποίηση του επόμενου πανευρωπαϊκού συνέδριου της E.A.G.T. το 2007 στη χώρα μας.

Φεύγοντας από την Πράγα αυτή τη φορά, είχα στις αποσκευές μου τη βεβαιότητα πάλευον ότι έχουμε όλα τα προσόντα αλλά και μια σχετική εμπειρία να συνεχίσουμε την πορεία μας με σοφία και επιτυχία!

Λίγα λόγια για την Ειρήνη Κιλέστα: Ψυχολόγος, απόφοιτη του Gestalt Foundation, μια από τις θεραπεύτριες-συνεργάτιδες του Gestalt Foundation. Ζει κι εργάζεται στη Θεσσαλονίκη, ασκώντας ατομική κι ομαδική ψυχοθεραπεία στο ιδιωτικό της γραφείο.

Tο μεγαλύτερο γεγονός για τον ευρωπαϊκό κόμιο της ψυχοθεραπείας γκεστάλτ βρίσκεται ήδη πίσω μας, ο απόγοητος του ωστόσο μας ακολούθει επιστρέφοντας στην Ελλάδα...

8ο πανευρωπαϊκό συνέδριο της EAGT, Σεπτέμβριος 2004 και η Πράγα με τα πανέμορφα τοπία και τις επιβλητικές γέφυρες γίνεται η ίδια «γέφυρα» επικοινωνίας για τους ψυχοθεραπευτές ανά τον πλανήτη που συναντώνται εκεί μετά από 3 χρόνια με άλλους επαγγελματίες του χώρου αλλά και εκπαιδευόμενους ψυχοθεραπευτές.

Μας εντυπωσίασε ιδιαίτερα η πολυμορφία των θεμάτων του συνέδριου. Θεωρητικά ζητήματα όπως η επίγνωση(awareness) και η λειτουργία του id (id-function), απασχόλησαν τον στοχασμό αρκετών ψυχοθεραπευτών, αποδεικνύοντας ότι είναι πάντα επίκαιρα και ότι βρίσκονται στην καρδιά του προβληματισμού της σύγχρονης ψυχοθεραπείας.

Επίσης, οι εφαρμογές της θεραπείας γκεστάλτ πή, στην εκπαίδευση, στην ψυχική ασθένεια, στα όνειρα βρέθηκαν στο επίκεντρο πολλών παρουσιάσεων, ενώ έμφαση δόθηκε και στην ομαδική ψυχοθεραπεία.

Υπήρξαν workshop που διερεύνησαν την σχέση της θεραπείας γκεστάλτ με τη θρησκεία, το φύ-

«ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΑΓΑ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΜΕ ΜΙΑ ΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΙΣΡΑΗΛ»

Λίγα λόγια για τη Γιάννα Γιαμαρέλου:

M.Sc. Κλινικής Ψυχολογίας, συνδρύτρια του Gestalt Foundation, Ψυχοθεραπεύτρια, Εκπαιδεύτρια κι Επόπτρια Gestalt, μέλος της E.A.G.T.

Πεντακόσια άτομα, άνδρες και γυναίκες από όλο τον κόσμο, όλοι μαζί σε μια τεράστια αίθουσα στην Πράγα και όλοι Gestalt, εκπαιδευτές, εκπαιδευόμενοι, θεραπευτές, επόπτες από διαφορετικό κοινωνικό - πολιτιστικό υπόβαθρο, είμαστε εκεί για να ψηφίσουμε δια ανατάσσως της χειρός την χώρα που θα πάρει την υποψήφιότητα για το επόμενο πανευρωπαϊκό συνέδριο, το 2007. Οι υποψήφιες χώρες είναι το Ισραήλ και η Ελλάδα και οι αντιπρόσωποι τους η Nurit Levi για το Ισραήλ και η Δέσποινα Μπάλλιου για την Ελλάδα.

H Nurit προβάλλει την πρόταση της και τους λόγους για τους οποίους πρέπει να προτιμηθεί η χώρα της. Οι αντιδράσεις σε πρώτη φάση είναι έντονες και αποστομωτικές π.χ. θα μπορούν να λάβουν μέρος Παλαιστίνιοι θεραπευτές στο Ισραήλ; Ή υπάρχουν Παλαιστίνιοι θεραπευτές για να έρθουν;

Νοιώθω να παγώνω. Ποτέ ως τώρα δεν είχα έρθει αντιμέτωπη με μια τέτοια σύγκρουση στους κόλπους της Gestalt και μάλιστα σε μια διαπολιτισμική ομάδα πεντακόσιων ατόμων. Προς στιγμήν φοβήθηκα ότι δεν θα υπάρξει επιλυση. Σιγά σιγά άρχισα να ανακτώ την εμπιστοσύνη μου στη διαδικασία και στη δυνατότητα επιλυσης μέσα από την ξεκάθαρη θέση των μελών που ενώ από τη μια έθεταν τους λόγους της άρνησής τους από την άλλη φρόντιζαν και ενδιαφέρονταν για τη συνεργάτιδα, τη συνάδελφο, τη θεραπεύτρια, την εκπαιδεύτρια, την αγαπημένη μας Nurit, και ναι, έγινε! Η σύγκρουση επιλύθηκε χωρίς μεγάλες πληγές, χωρίς ο ένας να έχει δίκιο και ο άλλος άδικο. Το συνέδριο του 2007 συμφωνήθηκε να γίνει στην Αθήνα.

H «στιγμή» αυτής της «συν-φωνίας» θα μου μείνει αξέχαστη. Απερίγραπτη η συγκίνηση και το δέος που ένοιωσα βλέποντας αυτή την τεράστια ομάδα, στην οποία συμμετείχα και εγώ, να επιλύει, να ενώνει και να προάγει τις σχέσεις, χωρίς να καταστρέψει. Αυτό μου έδωσε κουράγιο και εμπιστοσύνη για το μέλλον σχετικά το μιπορεί να γίνει για τη δύναμη της προσέγγισης Gestalt που υπηρετώ και είμαι.

Αυτά που επίσης χαράχτηκαν με ανεξίτηλα χρώματα στη μνήμη μου είναι ο τρόπος με τον οποίο Nurit και Κάτια σφίξαντες τα χέρια, πώς οι εκπαιδευόμενοι και οι απόφοιτοι του Gestalt Foundation αγκάλιασαν τη Nurit γεμάτοι συγκίνηση, αλλά και πώς η Nurit μας ευχήθηκε «καλή επιτυχία» με ένα μπουκάλι κόκκινου κρασί.

Όλοι φύγαμε «γεμάτοι» δέος από την επαφή αυτή - και γιατί όχι - με την ελπίδα πως ίσως μπορέσουν να κάνουν το ίδιο και οι αντιμέτωποι λαοί αύριο.

Γιάννα Γιαμαρέλου

σε διάλογο με άλλες μορφές ψυχοθεραπείας όπως η δραματοθεραπεία και η ψυχανάλυση αλλά που ταυτόχρονα εμπλουτίζεται αντλώντας στοιχεία και τεχνικές από το θέατρο, το χορό, το δημιουργικό παιχνίδι και άλλες πηγές της ανθρώπινης έκφρασης. Όπως πολύ εύστοχα επεσήμανε στην καταληκτική του ομιλία ο Malcolm Parlett-εκπαιδευτής gestalt, organizational consultant και εκδότης του British Gestalt Journal «δεν πρέπει να ξεχάνετε ότι είμαστε μια από τις πολλές καθηγόρισης που έχει συναίσθημα στο άλλο με ταχύτητα φωτός.....νιώθω ότι πήρα ένα πολύ μεγάλο δώρο και χαίρομαι τώρα, ενώμαστ μετά που φέρω εικόνες από το συνέδριο στο μωαλό μου και νιώθω χαρά, ικανοποίηση, νοσταλγία και πλούτο».

Σχολιάζοντας την εμπειρία αυτή τη Κατερίνα Σιαμπάνη, τεταρτοετής εκπαιδευόμενη του Gestalt foundation επισημαίνει: «η συζήτηση που έγινε ήταν για μένα πολύ δυνατή εμπειρία καθώς μέσα σε εκείνη την ώρα ένιωσα τον εαυτό μου να περνά από το ένα συναίσθημα στο άλλο με ταχύτητα φωτός.....νιώθω ότι πήρα ένα πολύ μεγάλο δώρο και χαίρομαι τώρα, ενώμαστ μετά που φέρω εικόνες από την θεραπεία γκεστάλτ με τη θρησκεία, νοσταλγία και πλούτο».

Ήταν ίσως η πρώτη φορά που η ελληνική ψυχοθεραπεία γκεστάλτ εκπροσωπήθηκε τόσο μαζικά σε ευρωπαϊκή διοργάνωση: 48 άτομα μεταξύ των οποίων εκπαιδευόμενοι και απόφοιτοι ψυχοθεραπευόμενοι συνέχεια στη σελ. 5

Της Μαρίας Μαυρίδου

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ GESTALT FOUNDATION

ΠΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΟΙ

Τι άλλο θα περιείχε το πρώτο μας τεύχος, εάν όχι την ιστορία μας! Προσπάθησα να συγκεντρώσω τα σημαντικότερα γεγονότα και δραστηριότητες του Gestalt Foundation σε αυτά τα επτά χρόνια δουλειάς που, κατά τη γνώμη μου, δείχνουν τη φλοσοφία και τη στάση του Κέντρου μας. Προτίμησα αυτήν την καταγραφή, παρά ένα θεωρητικό κείμενο που δείχνει την ανάπτυξη και την οργάνωση μας στην πάροδο των χρόνων.

1997-1998: Δημιουργία του Κέντρου Ψυχοθεραπείας & Εκπαίδευσης «Gestalt Foundation»!

- Η δημιουργία αυτού του κέντρου προέκυψε από τη διάλυση του μοναδικού, ως τότε, εκπαιδευτικού κέντρου για την Θεραπεία Gestalt, το «Κέντρο Ψυχολογίας & Επιμόρφωσης Gestalt» που το διημύθωναν οι: Τούλα Βλαχούτσικου, Γιάννα Γιαμαρέλου και Δέσποινα Μπάλλιου. Μετά από τη διάλυση προέκυψαν δύο εκπαιδευτικά κέντρα για τη Θεραπεία Gestalt στην Ελλάδα, το «Ινστιτούτο Ψυχοθεραπείας & Μεθοδολογίας» της κας Τούλας Βλαχούτσικου και των συνεργατών της με έδρα της την Αθήνα, και το «Κέντρο Ψυχοθεραπείας & Εκπαίδευσης Gestalt Foundation» με ίδρυτικά μέλη και διευθύνοντες τις: Γιάννα Γιαμαρέλου, Αντωνία Κωνσταντινίδη, Δέσποινα Μπάλλιου, και Κάτια Χατζήλακου, σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, όπου λειτουργεί έως σήμερα.

- Πρώτο μας μέλημα ήταν να σχεδιάσουμε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα ουσιαστικό και όσο γινόταν πιο ολοκληρωμένο, που να «συνδοπορεί» με τα ευρωπαϊκά δεδομένα εκπαίδευσης, όπως αυτά τα ορίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τη Θεραπεία Gestalt (E.A.G.T.). Πραγματικά, με την έναρξη της εκπαιδευτικής μας ομάδας κι αφού παρουσιάσαμε το πρόγραμμά μας, η E.A.G.T., αναγνωρίζει το εκπαιδευτικό μας πρόγραμμα και το κέντρο μας ως αναγνωρισμένο μέλος της. Το ταξίδι έχει αρχίσει!

1998-1999: Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα συνεχίζεται στη Θεσσαλονίκη και παράλληλα, αρχίζουν οι εκδηλώσεις του Gestalt Foundation κι εκτός εκπαιδευτικού προγράμματος:

- Ημερίδα με θέμα «Αντιμετωπίζοντας τον Παγωμένο Θρήνο» και συντονίστριες τις: Ηρώ Υψηλάντη και Γιάννα Γιαμαρέλου (Αθήνα, Δεκέμβριος 1998)

- Ημερίδα με θέμα «Αντιμετωπίζοντας τις σημαντικές απώλειες της ζωής μας» (Θεσ/νίκη, 26/02/99) με συντονίστριες τις: Ηρώ Υψηλάντη και Γιάννα Γιαμαρέλου.

- Σεμινάριο πέντε τετράωρων συναντήσεων με θέμα «Μικρές και μεγάλες απώλειες» και Ηρώ Υψηλάντη και Γιάννα Γιαμαρέλου (Αθήνα, Ιανουάριος - Μάρτιος 1999)

- Διήμερο σεμινάριο με θέμα «Εικαστικά Μέσα και Η Σκιασμένη Πλευρά της προσωπικότητας», με συντονίστριες τις Γιάννα Γιαμαρέλου και Ηρώ Κεραμεδά (Αθήνα, 13-14/02/99)

- 1ο Τετράμερο Workshop Θεωρίας & Μεθοδολογίας Gestalt με κεντρικό θέμα «Ψυχοπαθολογία & Gestalt» (Πορταριά Πηλίου, 22-25/04/99), με συντονίστρες τους: Harm Siemens, Γιάννα Γιαμαρέλου, Δέσποινα Μπάλλιου, όπου περιλαμβάνονται βιωματικά εργαστήρια, διαλέξεις, θεωρητικές παρουσιάσεις και παρουσιάσεις πόστερ, τόσο από τους εκπαιδευτές όσο και από τους εκπαιδευόμενους.

- Διήμερο σεμινάριο με θέμα: «Η φωνή της ντροπής» με συντονίστρια τη Δέσποινα Μπάλλιου (Αθήνα, 8-9/05/99).
- Ημερίδα με θέμα: «Σεξουαλική ταυτότη-

τα» και συντονίστρια τη Γιάννα Γιαμαρέλου (Αθήνα, 12/6/99).

1999-2000: Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα συνεχίζεται, και υπάρχουν δύο εκπαιδευτικές ομάδες (η ομάδα Α' και η ομάδα Β', για τους παλιότερους!), στη Θεσσαλονίκη και αρχίζουν οι εκπαιδευτικές ομάδες και στην Αθήνα! Εκτός του εκπαιδευτικού προγράμματος και των υπολογίστων εκδηλώσεων, το Gestalt Foundation αρχίζει να επεκτείνει τις δραστηριότητες του κι εκτός του Κέντρου με παρουσία στο 7ο Θερινό σεμινάριο

Ατομικής Ψυχολογίας του «Κέντρου Αντλεριανής Ψυχολογίας Θεο/νίκης»:

- Παρουσίαση της Θεραπείας Gestalt στο «University of La Verne» από τη Δέσποινα Μπάλλιου (Οκτώβριος 1999).

- Συμμετοχή φοιτητών του "University of La Verne" στις εκπαιδευτικές ομάδες ως μέρος της πρακτικής τους άσκησης. (Αθήνα, 10ος 1999-βος 2000).

- Βιωματικό Σεμινάριο επτά μηνιάων τετράωρων συναντήσεων με θέμα: «Πώς αναγνωρίζω τις απώλειες και αποδέχομαι τις αλλαγές που φέρνουν στη ζωή μου» με συντονίστρια τη Γιάννα Γιαμαρέλου (Θεσσαλονίκη, Νοέμβριος 1999-Μάιος 2000)

- 2ο Τετράμερο Workshop Θεωρίας & Μεθοδολογίας Gestalt με κεντρικό θέμα «Θεραπευτική Σχέση» (Πορταριά Πηλίου, 13-16/04/00), με συντονίστρες τους: Harm Siemens, Γιάννα Γιαμαρέλου, Αντωνία Κωνσταντινίδη, Δέσποινα Μπάλλιου, Κάτια Χατζήλακου (Πορταριά Πηλίου, 29/3-1/4/2001).

- Εκπαιδευτικό-βιωματικό σεμινάριο με θέμα: «Αντιμετωπίζοντας τις απώλειες στη ζωή μου» (Θεσσαλονίκη, 6 τετράωρες συναντήσεις 10ος 2000-5ο 2001), καθώς και το διήμερο σεμινάριο με θέμα: «Μικρές και Μεγάλες Απώλειες» (Αθήνα, 19-20/05/01) με συντονίστρια τη Γιάννα Γιαμαρέλου.

- Εκπαιδευτικό-βιωματικό σεμινάριο με θέμα: «Κακοποίηση, συνέπειες-αντιμετώπιση» (Θεσσαλονίκη, 5 τετράωρες συναντήσεις 10ος 2000-3ος 2001), καθώς και το «Βία στην οικογένεια» (Αθήνα, 5 τετράωρες συναντήσεις Μάρτιος-Μάιος 2001) με συντονίστρια τη Δέσποινα Μπάλλιου.

- Εκπαιδευτικό-βιωματικό σεμινάριο με θέμα: «Η μοναδικότητα της ύπαρξης και η δημιουργικότητα της συνύπαρξης: Δούλευοντας με τη διαφορά», (Θεσσαλονίκη, 4 εξάωρες συναντήσεις 11ος 2000-2ος 2001 & Αθήνα, 28-29/04/01) με συντονίστρια τη Κάτια Χατζήλακου.

- Εκπαιδευτικό-βιωματικό σεμινάριο με θέμα: «Επικοινωνία στις διαπρωτωπικές σχέσεις» (Θεσσαλονίκη, 5 τετράωρες συναντήσεις Φεβρουάριος-Μάιος 2001) με συντονίστρια την Αντωνία Κωνσταντινίδη.

- Εκπαιδευτικό-βιωματικό σεμινάριο με θέμα: «Επικοινωνία στην επικοινωνία» (Θεσσαλονίκη, 5 τετράωρες συναντήσεις Φεβρουάριος-Μάιος 2001) με συντονίστρια την Αντωνία Κωνσταντινίδη.

2000-2001: Αυτήν τη χρονιά, προστίθεται η Ομάδα Γ' στη Θεσσαλονίκη, και σιγά-σιγά, αρχίζουν να παίρνουν μορφή οι ομάδες σαν έτη, όπως λειτουργούμενες έως σήμερα. Και οι δραστηριότητες του Gestalt Foundation επεκτείνονται με τη συνεργασία σε εθελοντική βάση με τη X.E.N. (Χριστιανική Ένωση Νέων γυναικών).

- Ξεκίναει η εθελοντική δραστηριότητα των μελών του Gestalt Foundation από τη συνεργασία με τη X.E.N. Θεσσαλονίκης με μια σειρά σεμινάριων εκπαίδευσης στην επικοινωνία για τις εθε-

λόντριες της X.E.N. κι ομάδων αυτογνωσίας μελών και φίλων της οργάνωσης.

- Λειτουργούν συστηματικά οι επήσεις Ομάδες Αυτογνωσίας σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

- Παρουσίαση της Προσέγγισης Gestalt σε Ημερίδα της Ελληνικής Εταιρίας Συμβούλευτικής «Αναγνωρίζοντας τον κρυφό θρήνο στη ζωή μας» από τη Γιάννα Γιαμαρέλου (Αθήνα)

- Παρουσίαση Προσέγγισης Gestalt στους φοιτητές ψυχολογίας στο Κολέγιο Mediterranean από τη Γιάννα Γιαμαρέλου (Αθήνα)

- Διήμερο Εκπαιδευτικό-βιωματικό Σεμινάριο με θέμα: «Μεθοδολογία της Θεραπείας Gestalt - Επίγνωση & Φαινομενολογία», με κεντρικό ομιλητή τον Richard Lompa, και συντονί-

που επηρέασαν και τις δραστηριότητες του Κέντρου, τις οποίες συνεχίσαμε όσο πιο δημιουργικά μπορέσαμε. Τα πιο σημαντικά νέα βήματα που έγιναν αυτήν τη χρονιά ήταν ότι ξεκίνασμε εκπαιδευτικά σεμινάρια για παιδαγωγούς (Gestalt & Education) κι αρχίσαμε την συνεργασία μας σε εθελοντική βάση με την «Ελληνική Εταιρία Νόσου Alzheimer & Συναφών Διαταραχών!» Με τη συμμετοχή μας στο Πανευρωπαϊκό Συνέδριο E.A.G.T. στη Στοκχόλμη, στρεφόμαστε όλοι και περισσότερο σε συνεργασίες με ευρωπαίους συναδέλφους και το Gestalt Foundation μέσω της Κάτιας Χατζήλακου συμμετέχει στο διοικητικό συμβούλιο της E.A.G.T. ως Ταμία! Στόχος μας, να πρωθήσουμε την πανευρωπαϊκή συνεργασία κι ανταλλαγή στην κοινότητα της Gestalt καθώς και να συμμετέχουμε σε αυτά που μας αφορούν ενεργητικά κι συνειδητά!

- Παρουσίαση του Gestalt Foundation στο Το Πανευρωπαϊκό Συνέδριο της E.A.G.T. στη Στοκχόλμη (Στοκχόλμη, Σεπτέμβριος 2001), με θέμα «Dialogues with women in vulnerable situations in Greece», κατά την οποία παρουσιάστηκαν δείγματα δουλειάς σε ατομικό επίπεδο (δουλεύοντας με επαναπατρισθέντες μετανάστες, Αντωνία Κωνσταντινίδη), σε ομαδικό επίπεδο (ομάδες στηρίζεις Κούρδων γυναικών που ήλθαν στην Ελλάδα, Δέσποινα Μπάλλιου), και σε επίπεδο παρέμβασης στην κοινότητα (παρουσίαση της συνεργασίας μας με τη X.E.N. Θεσσαλονίκη, Κάτια Χατζήλακου).

- Ξεκίναντας τη εκπαιδευτικά σεμινάρια Gestalt για Παιδαγωγούς (Καμμένα Βούρλα, 25-26/05/02) με συντονίστρια τη Sjanneke Meijer.

- Συνεχίζεται η συνεργασία με τη X.E.N., και αρχίζει ένα πλούσιο πρόγραμμα ατομικής βραχυχρονίας στηρίζεις και παραπομπής για γυναίκες και μέλη του Συλλόγου. Ξεκίναει μια μεγάλη «εκπατρεία» καταγραφής των υπηρεσιών ψυχικής υγείας για τη Θεσσαλονίκη που καταλήγει σε μια μορφή βάσης δεδομένων για τον Σύλλογο. Σε αυτή την προσπάθεια, ουσιαστικό έργο προσφέρουν οι τελειόφοιτοι και οι απόφοιτοι του Gestalt Foundation!

- Ξεκίναει η συνεργασία του Gestalt Foundation με την «Ελληνική Εταιρία Νόσου Alzheimer & Συναφών Διαταραχών» με μια σειρά διαλέξεων και ομάδας στηρίζεις στο πλαίσιο πρακτικής για τους εκπαιδευομένους μας.

- Ομάδα Στήριξης στον Πανελλήνιο Σύλλογο Βρεφονηπαγωγών με επικεφαλής την Μπάλλιου Δέσποινα. Συνοδεύουν εκπαίδευσήμενοι στα πλαίσια της πρακτικής τους.

- Παρουσίαση Προσέγγισης Gestalt στους φοιτητές ψυχολογίας στο Κολέγιο Mediterranean από τη Γιάννα Γιαμαρέλου (Αθήνα)

- Παρουσίαση Kάτιας Χατζήλακου στο University of La Verne – της Προσέγγισης Gestalt (Αθήνα)

- Παρουσίαση Sjanneke Meijer στους εργάζομενους παιδαγωγούς των παιδικών σταθμών Δήμου Αθηναίων στο Πνευματικό Κέντρο Αθηνών

- Διήμερο Εκπαιδευτικό-βιωματικό Σεμινάριο (Θεσσαλονίκη, 10-11/10/2001) με θέμα: «Δεοντολογία στη Θεραπεία Gestalt», με κεντρικό ομιλητή τον: Richard Lompa, και συντονίστριες των ομάδων εκτός του Richard Lompa τις: Γιάννα Γιαμαρέλου, Δέσποινα Μπάλλιου, Κάτια Χατζήλακου.

- Διήμερο Εργαστήριο με συντονιστή τον Harm Siemens και θέμα: «Dialogue and Awareness» (Αθήνα, Νοέμβριος 2002).

- Διήμερο Εκπαιδευτικό Σεμινάριο με θέμα: «Θεωρία του Εαυτού-Θεωρία της Ανάπτυξης», με συντονίστρια την Margherita Spagnuolo-

Lobb (Θεσσαλονίκη, 2-3/03/02).

- 4ο Τετράμερο Workshop Θεωρίας & Μεθοδολογίας Gestalt με θέμα: «Ανθρώπινες Σχέσεις» (Καμένα Βούρλα, 23-26/05/2002), με συντονιστές τους: Harm Siemens, Nurith Levi (για πρώτη φορά στο τετράμερο μας), Γιάννα Γιαμαρέλου, Αντώνια Κωνσταντίνου, Δέσποινα Μπαλλίου, Κάτια Χατζήλακου. Ενεργό ρόλο στη διοργάνωση έχουν φέτος οι τελειφόροι κι απόφοιτοι του Gestalt Foundation!

2002-2003: Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα εμπλουτίζεται φέτος με μια πληθώρα νέων συνεργατών από ευρωπαϊκά κέντρα εκπαίδευσης. Συνεργάζομαστε πα με εκπαιδευτές από την Ολλανδία, το Ισραήλ, την Αγγλία, την Ελβετία και την Ισπανία! Ακόμη, ξεκινάνε φέτος εκπαιδευτικά σεμινάρια για την Gestalt στον Εργασιακό Χώρο (Gestalt in Organizations) και διμορφώνεται ένας ελληνικός πυρήνας που αρχίζει να ασχολείται με την εκπαίδευση και την εφαρμογή της θεωρίας Gestalt στον εργασιακό χώρο (Σπύρος Λαζαράνος, Ντέμη Μωραΐτου, Μάρδα Παντελίδου, και Γιώργος Σταμάτης). Δημιουργείται επίσης ένας πυρήνας από έλληνες συναδέλφους για την προώθηση της θεωρίας Gestalt στην εκπαίδευση (Gestalt in Education) με επικεφαλείς τις Αντιγόνη Ορφανούν και Μαρία Φαρμάκη. Πρώτο μέλημα η κατάρτιση των μελών και οι πρώτες σκέψεις για «δράση» στην Ελλάδα. Ένα ακόμη νέο ξεκίνημα σε αυτήν τη χρονιά, στο πλαίσιο του ετήσιου τετραμέρου workshop, σεμινάρια «advanced» για τους απόφοιτους του Gestalt Foundation και για επαγγελματίες στον χώρο της Ψυχικής υγείας. Τέλος, αρχίζει φέτος η συνεργασία μας, επίσης σε εθελοντική βάση, με την "Σύλλογος Καρκινοπαθών Μακεδονίας-Θράκης" και ξεκινάμε ομάδες στηρίξης.

- Για πρώτη χρονία φέτος, το Κέντρο εγκαινιάζει δύο διήμερα εκπαίδευτικά σεμινάρια για την εφαρμογή της Gestalt στον Εργασιακό Χώρο (Gestalt in Organizations), ένα για φοιτητές με θέμα: «Από τη Θεραπεία στον Εργασιακό Χώρο: Προσαρμογή Μεθόδων και Τρόπου Σκέψης Gestalt» και ένα για επαγγελματίες με θέμα: «Applying Gestalt to working with Communication & Conflict in Organizations». Συντονιστές είναι ο Malcolm Parlett και η Sue Clayton (Χαλκιδική, 23-24/05/02 και 25-26/05/02).

- Συνεχίζονται τα σεμινάρια για τους Παιδαγωγούς (τρία εκπαιδευτικά-βιωματικά διήμερα σεμινάρια) με κεντρικό θέμα: «Η προσέγγιση Gestalt στην παιδαγωγική πράξη», και συντονιστρια τη Sjanneke Meijer (Θεσσαλονίκη, 30/11-01/12/2002, 21-22/12/2002 και 17-18/05/2003).

- Συνεχίζονται οι Ομάδες στήριξης στον Πανελλήνιο Σύλλογο Βρεφονηπαγώνων κι ο αυτονομιστικός πυρήνας επεκτείνεται: Μπαλλίου Δέσποινα, Ορφανού Αντιγόνη και Φαρμάκη Μαρία. Συνοδεύουν εκπαιδευόμενοι στα πλαίσια της πρακτικής τους.

- Διάλεξη με θέμα: «Ασθενείς με H.I.V. και το περιβάλλον τους», με ομιλητή τον Harm Siemens (Θεσσαλονίκη, 1/11/02)

- Βιωματικό Εργαστήριο 6 ωρών με θέμα: «Σεξουαλικότητα κι Ομοφυλοφιλία» (Θεσσαλονίκη)

• Εκπαιδευτικό-βιωματικό σεμινάριο με θέμα «Οικογενειακή βία και παιδική κακοποίηση»,

και συντονίστρια τη Δέσποινα Μπάλλιου (Θεσσαλονίκι, 12ος 2002-4ος 2003)

Επικεκτικό πραγματικό θεραπεύτη με στο μα: «Θεραπεία και συμβούλευσηκή για εξαρτημένα άτομα: Βασικές αρχές σύμφωνα με τη θεραπεία Gestalt», με συντονιστή τον Peter Schultheiss (Αθήνα, 11/04/03 και Θεσσαλονίκη, 8-9/02/03).

- Εκπαιδευτικό-βιωματικό δίημερο σεμινάριο με θέμα: «Ας χαιρετίσουμε το Ποτέ και το Πάντα» υπ. συντονιστριες τις: Μαρία Φωμάκη και

Κάτια Χατζηλάκου (Θεσσαλονίκη, 22-23/02/03).

- Παρουσίαση Nurith Levi με θέμα «Δουλεύοντας με ζευγάρια με την Προσέγγιση Gestalt» στο University of Wales (Αθήνα, 2003/2003)
  - Διάλεξη με θέμα: «Συγκρούσεις στο ζευγάρι» και ομιλήτρια τη Nurith Levi (Θεσσαλονίκη, 27/02/2003).
  - Βιωματικό Εργαστήριο 6 ωρών με θέμα: «Το Ξεχασμένο Παιδί» (Θεσσαλονίκη, 28/02/2003) με συντονίστρια τη Nurith Levi.
  - 5ο Τετραήμερο Workshop Θεωρίας & Μεθοδολογίας Gestalt με θέμα: «Εδώ και Τώρα: Εξερευνώντας σύγχρονα θέματα στη σημειωνή κοινωνία» (Καμένα Βούρλα, 23-26/05/2002), με συντονιστές τους: Harm Siemens, Nurith Levi, Sjanneke Meijer, Christine Stevens, Carmen Vasquez-Bandin, Γιάννα Γιαμαρέλου, Αντωνία Κωνσταντινίδου, Δέσποινα Μπάλλιου, Κάτια Χατζηλάκου. Καινούργιο στοιχείο, η ομάδα των επαγγελματιών ψυχικής υγείας με ξεχωριστά πρόγραμμα στο τετραήμερο!

- Τρίτημερο εκπαιδευτικό-βιωματικό σεμινάριο με θέμα: «Η διαδικασία του πένθους σύμφωνα με τη θεραπεία Gestalt» και συντονίστραπη Carmen Vasquez-Bandin (Θεσσαλονίκη, 25-27/07/03).

2003-2004: Το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα εμπλουτίζεται με νέους συνεργάτες κι εκπαιδευτές, τα σεμινάρια για επαγγελματίες (Advanced Group) συνεχίζονται, και προχωράμε σε πιο οργανωμένες εκδηλώσεις και δραστηριότητες τόσο στον τομέα της εκπαίδευσης (Gestalt in Education), όσο και στον εργασιακό χώρο (Gestalt in Organizations) όπως μπορείτε να δείτε παρακάτω. Πρώτη φορά για φέτος, η «Ελεύθερη λήξης» του εκπαιδευτικού προγράμματος, γνωστό ως «Προφίλ», περιλαμβάνει τους απόφοιτους θεοσαλονίκης και θεσσαλονίκης. Μια στιγμή με μεγάλη προσωπική συγκίνηση και σπουδαίωτα για τους «διευθυνόντες» του Gestalt Foundation και πριν

- Ξεκινάει φέτος η πρακτική εκπαίδευση με

νων στο Γηροκομείο RELAX PALACE και στην «Κλίμακα», Φορέα Ανάπτυξης Ανθρωπίνου και Κοινωνικού Κεφαλαίου (Αθήνα) και συνεχίζεται η πρακτική στη XEN, την Εταιρεία για τη νόσο Alzheimer κι ανοιας, και "Σύλλογος Καρκινοπαθών Μακεδονίας-Θράκης".

- Παρουσίαση «Gestalt και Κακοποίηση» στο University of Wales Δέσποινα Μπάλλιου (Αθήνα)

- Διήμερο Σεμινάριο με θέμα: «Πρόληψη και προσοχολική ηλικία, Χτίζοντας τις βάσεις του μετά...» και συντονίστριες τις: Μαρία Φαρμάκη, Κάτια Χατζηλάκου (Ζάκυνθος, 26-27/09/03)

- Φέτος, οργανώνουμε «Ανοιχτές Διαλέξεις» σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη σε όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους με θέματα όπως: «Άγοχος & Κατάθλιψη στη Θεραπεία Gestalt», «Θεραπεία Gestalt & Άνοια», «Δουλεύοντας με Ζευγάρια σύμφωνα με τη Θεραπεία Gestalt» (Αθήνα), «Η εξιπνάρδη των συνηποθυμιάτων Ιωα»

Schulthess, Christine Stevens, Γιάννα Γιαμαρέλου, Αντωνία Κωνσταντίνου, Δέσποινα Μπάλλη, Κάτια Χατζηλάκου. Σε αυτό το Τετράμερο, εγκαινιάζεται και η δωρεά συμμετοχής στο τετράμερο με την εκδήλωση «Helping Hands» προς τιμή του Harm Siemens για την πολύχρονη βοήθειά του στο Gestalt Foundation.

2004-2005: Στην αρχή αυτής της χρονιάς, συμμετέχουμε εκπαιδεύτες κι εκπαιδευόμενοι στο 8ο Πανευρωπαϊκό Συνέδριο της E.A.G.T. (Πράγα, Σεπτέμβριος 2004). Μια δυναμική παρουσία που περιγράφεται στο αφιέρωμα για το Συνέδριο, και μια παρουσίαση που άφησε τις καλύτερες εντυπώσεις! Θέμα της διάρκης παρουσίασης: «Facing the facts of life» όπου περιγράψαμε τη δουλειά μας στην πρόληψη και στήριξη ατόμων με χρόνιες ασθένειες τα τελευταία πέντε χρόνια μέσω της συνεργασίας μας με ανάλογους φορείς. Μαζί μας και ο Frans Meulmeester, ένας συνάδελφος και συνεργάτης με εμπειρία σε αυτόν τον τομέα. Η ομάδα που παρουσίασε, εκπρόσωπος πολλών ακόμη ανθρώπων που δουλεύουν και δουλεύουν σε αυτό το πεδίο: Γιάννα Καλώτα, Αντωνία Κωνσταντινίδη, Μελίνα Μακρίδου, Μαρία Μαυρίδου, Μαριάντζελα Τριάρικο, Κάτια Χατζηλάκου. Με την επιστροφή μας, εκτός από την ικανοποίηση της συμμετοχής, φέραμε πίσω στην Ελλάδα την τιμή και την ευθύνη της διοργάνωσης του επόμενου Πανευρωπαϊκού Συνεδρίου το 2007 στην Αθήνα!

- Τις προγραμματισμένες δραστηριότητες αυτής της χρονιάς σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, μπορείτε να τις δείτε στο τέλος αυτής της εφημεριδούλας!

Κάτι σαν επίλογος!

Διαβάζοντας αυτά που έγραψα μετά από προσπάθεια να συγκεντρώσω τις παραπάνω πληροφορίες, μένω με την αίσθηση ενός κοπιαστικού, δημιουργικού και παραγωγικού μακροχρόνιου αγώνα του Gestalt Foundation για την προώθηση της θεραπείας Gestalt αλλά και των αρχών του Κέντρου μας που βασίζεται: στη συνεργασία και την αλληλοβοήθεια, τον ουσιαστικό και ειλικρινή διάλογο, την ανάληψη ευθύνης με δημιουργικότητα, την προσπάθεια για αμοιβαιότητα στις σχέσεις συνεργασίας και την ενεργητική και συνειδητή προσφορά στις κοινότητες που ζούμε κι εργαζόμαστε.

Μετά από αυτόν τον κατά κάποιο τρόπο «απολογισμό», νιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω θερμά όλους τους συνεργάτες μας που βοήθησαν από την αρχή έως σήμερα να γίνουν οι ιδέες και τα ονειρά μας πράξη, και που συνεχίζουν με την ενεργητική τους παρουσία, να στρίζουν την προώθηση της Θεραπείας Gestalt στην Ελλάδα, τόσο στην Ψυχοθεραπεία και τη Συμβουλευτική, όσο και στην Παιδαγωγική, τον Εργασιακό Χώρο, και την εμπλοκή των ειδικών στην Κοινότητα.

Επίσης, θα ήθελα με αυτήν την ευκαιρία να ευχαριστήσω τους εκπαίδευμένους και τους απόφοιτους του Gestalt Foundation που σε ένα μεγάλο ποσοστό συμμετέχουν και συμμετέχουν με την έμπρακτη υποστήριξή τους στην πραγματοποίηση των προγραμμάτων μας.

Τέλος, ευχαριστώ όλους τους ανθρώπους που μας εμπιστεύτηκαν από την αρχή και συνεχίζουν να μας στηρίζουν συμμετέχοντας με ενθουσιασμό κι εμπιστοσύνη σε ό,τι διοργανώνουμε.

Χωρίς ολούς εσάς, ο παραπάνω μακρύς κατάλογος δε θα ήταν τίποτε άλλο από σχέδια κι όνειρα χωρίς αντίκρισμα!

Σας ευχαριστούμε κι ελπίζουμε να συνεχίσουμε να ανταποκρινόμαστε και να ανταποδίδουμε την ανθεκτικότητα που σας δώρισαν.

Για το Gestalt Foundation
Αντωνία Κωνσταντίνου
Θεραπευτική Νοέμβριος 2004

ΣΧΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

Η θεραπεία Gestalt έχει πολλές ενδιαφέρουσες απόψεις και εφαρμογές όσον αφορά στο παιδί, είτε στην παιδαγωγική πράξη, είτε στο ψυχοθεραπευτικό πλαίσιο. Εγκαινιάζουμε αυτήν τη στήλη με την ευχή να προσφέρουμε στους θεραπευτές Gestalt που ασχολούνται με τα παιδιά έναν επικαίρο, ζωντανό χώρο ανταλλαγής απόψεων. Επίσης, προσκαλούμε όσους από την «κοινότητα» Gestalt ασχολούνται με παιδιά, να καταθέσουν εδώ τις απόψεις και τις εμπειρίες τους. Για αρχή, ένας σχολιασμός για τη σχέση εκπαιδευτικού και πολιτείας.

Της Μαρίας Φαρμάκη

άθε παιδαγωγική δραστηριότητα είναι αποτέλεσμα προσωπικής επιλογής, πρόκειται δηλαδή για μια υποκειμενική πράξη και

β) η παιδαγωγική δραστηριότητα ασκείται – μέσω θεσμικών οργάνων π.χ.

Kάθε παιδαγωγική διαδραστηριότητα για το δικό της χαρακτήρα:

α) η παιδαγωγική δραστηριότητα είναι αποτέλεσμα προσωπικής επιλογής, πρόκειται δηλαδή για μια υποκειμενική πράξη και

β) η παιδαγωγική δραστηριότητα ασκείται – μέσω θεσμικών οργάνων π.χ.

σχολείο- από το κοινωνικό σύνολο, αποτελεί δηλαδή έκφραση κοινωνικών επιλογών (Σούλης*, 2002).

Ο εκπαιδευτικός βρίσκεται σε άμεση σχέση με το θεσμοθετημένο όργανο της πολιτείας, το σχολείο. Αυτή η σχέση σύμφωνα με τον Σούλη είναι σχέση αντίθεσης και αυτή είναι η δυσκολία όταν επιχειρείται η εφαρμογή μιας συστηματικής μεταρρύθμισης.

Ωστόσο σε αυτό το άρθρο, θέλω να εστιάσω στα κοινά σημεία των δύο μερών αυτής της σχέσης, ώστε να αποτελέσουν τη βάση για την ανάπτυξη της. Τα κοινά στοιχεία είναι οι στόχοι που οι εκπαιδευτικοί και η πολιτεία θέτουν και είναι τα εξής:

- η ολόπλευρη ανάπτυξη του ανθρώπου (γνωστικό - κοινωνικό και συναισθηματικό επίπεδο)

- η ανάπτυξη του αισθήματος της ευθύνης σε κάθε ανθρώπο

- η ανάπτυξη συνειδητοποιημένων πολιτών, ανθρώπων που σέβονται τον εαυτό τους και τον συνάθρωπο τους.

Η προσέγγιση της Gestalt, η οποία εσπιάζει στη δυναμική της σχέσεις του ανθρώπου με το περιβάλλον του, προτείνει τον τρόπο με τον οποίο αυτή η σχέση μπορεί να είναι λειτουργική. Ο τρόπος αυτός βασίζεται στην αναγνώριση της ολότητας της ανθρώπινης ύπαρξης, στην αναγνώριση της ευθύνης που το κάθε άτομο φέρει για τη ζωή του και στο σεβασμό της ισοτιμίας των σχέσεων μέσα από τον διάλογο.

Η σχέση «εκπαιδευτικός - πολιτεία - σχολείο» έχει και διαφορετικά σημεία. Η Satir αναφέρει πως οι ομοιότητές μας φέρνουν κοντά και οι διαφορές μας μεγαλώνουν.

Θα κλείσω με μια πρόταση του Perlis: «Θα μπορούσε να αντικατασταθεί η πρότα-

ση «σου λέω τι χρειάζεσαι» με την πρόταση «ακούω αυτό που θέλεις - επιθυμείς» έτσι τίθεται η βάση ώστε να ανοίξει μια λογική συζήτηση».

(Perls, Hefferline, Goodman, 1951).

* Σπυρίδων - Γεώργιος Σούλης, «Παιδαγωγική της ένταξης», Τόμος Α.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ...

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ...

Ανταποκρίσεις από τις εκδηλώσεις του Gestalt Foundation! Αυτός είναι ο σκοπός αυτής της στήλης. Εάν κάτι σας άγγιξε, σας έκανε εντύπωση και θέλετε να το κοινοποιήσετε και στους υπόλοιπους της «κοινότητας» Gestalt, στείλτε μας το κείμενό σας, είναι πολύ πιθανό να το δημοσιεύσουμε! Για αρχή, μια «ανταπόκριση» από το 6ο Τετραήμερο Workshop μας...

Συγκεντρωμένοι εδώ κάπου εκατόν πενήντα Εαυτοί που ερευνούν και διευρύνονται. Ένα μελίσσι από ψυχολόγους και μη, δασκάλους και εκπαιδευόμενους, δυναμικά συμμετέχοντες και παραπρητές, οργανωτές και επισκέπτες. Οι εκπαιδευτές από την Ελλάδα, την Ολλανδία, την Αγγλία, το Ισραήλ. Ο καθένας τους μας οδηγεί να προσεγγίσουμε την έννοια «Εαυτός» από διαφορετική σκοπιά.

Κάθε τι που διδάσκομαι αυτές τις μέρες, βρίσκει αντίκρισμα στις καθημερινές επαφές με όσους συνυπάρχω. Ό,τι μαθαίνω για τις λειτουργίες του Εαυτού στα σεμινάρια, στις παρουσιάσεις, στα θεατρικά δρώμενα έρχεται μετά από λίγο να «δέσει» με την πραγματικότητα που μέσα της σχετίζομαι με μένα την ίδια.

Θυμάμαι τα λόγια της Αγγλίδας ψυχολόγου Christine Stevens, που ήταν εκεί: «Η επιφή είναι η δημιουργική αναπροσαρμογή του Εαυτού στο περιβάλλον του, είναι η συνεχής αίσθηση ότι υπάρχουμε στον κόσμο». Σ' αυτήν την δημιουργική αναπροσαρ-

μογή συνυπάρχουν πέντε διαστάσεις :

1. Η ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ που οδηγεί στο αίσθημα ευθύνης. Ανταπόκριση είναι η ικανότητα να είμαστε λειτουργικοί στη ζωή και σε ατομικό επίπεδο και σε κοινωνικό.
2. Η ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ, η ικανότητα δηλαδή να σχετίζομαστε με τους άλλους με τρόπο δημιουργικό.
3. Η ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ που είναι η διαδικασία αναγνώρισης του Εαυτού μας, η απόκτηση αίσθησης της ταυτότητάς μας και το βίωμα του Τόπου του οποίο καταλαμβάνουμε στο πεδίο,
4. Η ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ. Αυτή είναι η ολιστική δέσμευση με τον Εαυτό μας, το καλά εγκατεστημένο στο σώμα Αίσθημα Εαυτού. Το να «μαστε ολόκληροι ως υπάρξεις.
5. Ο ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΣ που μας επιτρέπει να γευόμαστε νέες αίσθησεις του Εαυτού και να υιοθετούμε καινούργιες συμπεριφορές. Ο Goodman θεωρεί τον χαρακτήρα συμπεριφορά στατική και τον Εαυτό συμπεριφορά ρευστή. Ο στόχος είναι να γινόμαστε λιγότερο χαρακτήρας και περισσότερο Εαυτός».

Με την ομάδα του τρίτου έτους στην οποία ανήκω, ζήσαμε ο καθένας με τα δικά του χρώματα για τέσσερις μέρες, μέσα σ' αυτές τις πέντε διαστά-

σεις. Στο θέμα που παρουσιάσαμε, στις συγκρούσεις μας, στα γέλια μας, σε ό,τι καινούργιο συνθέταμε με κόπο.

Καθώς κοιτάζω πίσω και θυμάμαι τον συντονισμό των μελών του Play Back Theatre, τις γεμάτες φαντασία καλλιτεχνικές εκθέσεις για την θεωρία Gestalt από τους εκπαιδευόμενους του Α' και του Β' έτους, την απολαυστική μύηση... στην σεξουαλικότητα όπως μας την πρόσφερε το Γ' έτος της θεσσαλονίκης, την μοναδική παρουσίαση από το Δ' έτος του θέματος των απωλειών στη ζωή, κι όλους αυτούς τους άγνωστους ανθρώπους που ήρθαν για να νιώσουν με περισσότερη πληρότητα τον εαυτό τους και καθώς το έκαναν αυτό μας στηρίζαν με την σταθερή τους παρουσία στις εκδηλώσεις μας, νιώθω ότι τελικά άξιζε όλους τους κόπους.

Χαλάλι τα δεκάρα που πέρασα καθισμένη στην καρέκλα. Χαλάλι τα θυελλώδη μας group-process. Χαλάλι ο αγώνας μου για να συντονιστώ δημιουργικά με την ομάδα μου στην προετοιμασία της παρουσίασης του έτους μας. Και πιο πολύ χαλάλι εκείνη η βαριά βαλίτσα που κουβάλησα σ' όλα τα σοκάκια της Πορταριάς μέχρι να βρω το ξενοδοχείο ...

Του χρόνου θα είμαι εκεί με περισσότερο Εαυτό και λιγότερα ρούχα.

Κατερίνα Καραγάννη
Ψυχολόγος εκπαιδευόμενη 4ου έτους